

Ağ-qara dünyanın atlı şahzadəsi

Zeriflərin dünyası

"Debütü keçmişəm, amma hələ həyatımın mittelspil səviyyəsindəyəm, yəni orta. Sona - enşpilə isə yaxınlaşmamışam. Bu elə bir vəziyyətdir ki, orada düşünmə, uzağı hesablama, yaxşı təhlil, analiz bacarıqları tələb olunur. Düşünürəm ki, məndə o potensial var və belə davam etsəm, həyatım enşpil mərhələsinə üzəgə, almaqç gedib çatacağam. Və arxaya baxanda "niyə?" deyib heyfəsiləndiyim bir məqam olmayacaq..."

Bir zamanlar dünyanı mat qoyan bir qızçıqaz var idi...
Qızıl yallı atını şahə qaldıranda baş əyirdi cümle-çahan qarşısında...
Zerif bir həmləsi yetərdi ki, ağ-qara dünyanı fəth etsin...
Müdrüklükdə Afina ilə yarışdı...
Məhsətinin, Natevanın xələfi - Aynur Sofiyeva...

O, qəblərdə şahmatçı kimi taxt qurmuşdu...

Ötən əsrin 80-ci illəri idi...
Hələ lap kiçik yaşlarından şahmat kimi ağır zehni fəaliyyət tələb edən bir idman növündə müvəffəqiyyətlərə nail olmuş, nəinki öz ölkəsində - SSRİ-də, hətta çox xarici dövlətlərdə şöhrət qazanmışdı. Dünyanın hər yerindən ardıcılıq kəsilmədən ona məktublar, hədiyyələr ünvanlanırdı, xəş sözlər yağdırırdılar. Gənclərin örnək götürəcəyi sevimli kumirə çevrilmişdi...

Analar övladlarını, nənələr nəvələrini Aynur adlandırırıldı, onun kimi istedadlı, uğurlu, əzmkar olsun deyə...
Ətrəfində yaranan bütün bu şöhrət həy-küyü isə Aynur üçün o qədər də əhəmiyyətli deyildi: "Mən məşhurlaşmağı, tanınmağı xoşlamırdım. Uşaqlıqdan xarakterim belə idi. Elə düşündürdüm ki, şahmatda uğur qazanaraq borcumu yerinə yetirirəm, əvvəlcə rayonumu təmsil edirdim, sonra ölkəmi təmsilirdim dünyada... Başqa necə ola bilərdi ki..."
Sonralar ölkənin müqəddəratı ilə bağlı bir çox vəzifələrdə eyni məsuliyyətlə çalışdı...

Amma o, qəblərdə şahmatçı Aynur Sofiyeva kimi taxt qurmuşdu...
Aynur Sofiyeva dedikdə şahmat, şahmat dedikdə Aynur Sofiyeva gəlirdi gözərlər önlünə...

20 yaş var idi, Azərbaycanın ilk beynəlxalq qrossmeysteri, islam dünyasında isə qadınlar arasında ilk beynəlxalq qrossmeyster adını qazanmışdı.

Reytinq cədvəlində dünyanın 10 ən güclü şahmatçısı sırasına daxil olmuşdu. Arzusu dünya çempionu olmaq, o taci Azərbaycana gətirmək idi, amma zirvədə şahmatla yollarını ayırdı...

Aynur Sofiyeva şanlı, qürulu ömrü yoluna "Zeriflərin dünyası"ndan boylanır...

Rəqiblərim öncə atımı götürməyə çalışırdılar

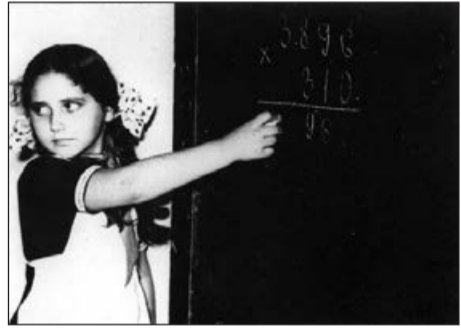
- 4 yaşından şahmat oynamağa başlamışdım. Məndən bir yaş böyük qardaşımla 3 yaşından etibarən dama oynamağa başladım. 4 yaşında isə atam şahmat alıb gətirmişdi. Dedikləri görə, hiss edəbilirdim ki, məndə nə isə xüsusi istedad var. Şahmat vurğunu idim, özü də yalnız güclü rəqiblərlə oynamaq istəyirdim. Yadımdadır, 5 yaşım olanda şahmat taxtasını vururdum qol-tuğuma, yollanırdım yaxınlığımızdakı məktəbə ki, orada alman dili müəllimi Baba müəllimlə oynayırdım...

6 yaşında artıq çempion idim. 7-8 yaşında isə mənə ölkə səviyyəsində tanınmağa başladılar. O zaman Zərdabda zona yarışına getmişdim. Orada mənə sonradan məşqçim olan Aleksandr Aslanov kəşf etmişdi. Oyunda atla etdiyim bir gediş çox bəyənmişdi. Demişdi ki, 7 yaşlı şahmatçı belə uzağı görə bilməz...

Sonradan dünya səviyyəsinə çıxanda da mənə atla güclü oynayan şahmatçı kimi tanıyırdılar. Ona görə rəqiblərim çalışırdı ki, taxtadan birinci atımı götürsünlər.

Birbaşa ikinci sinfə qəbul olundum...

- Bütün bunlarla yanaşı, təhsilimi də heç vaxt kənara qoymurdum. 6 yaşım olanda qardaşımın sinfinə gedirdim. Hətta ele olurdu ki, qardaşım dərslərini hazırlamayanda gecə gizlincə lampanı yandırıb onun dərslərini yazırdım. Mənim bu bacarığım barədə mərkəzə - Bakıya məlumat verdilər. O zaman komissiya məndən imtahan götürdü. Bütün toplama, çıxma misallarıni həll edirdim. Elə hesablayırdım ki onlar bunu qeyri-adi üsul kimi dəyərləndirirdilər. Beləliklə, mənə birbaşa ikinci sinfə götürüldü. 10-cu sinfə qədər qardaşımla bərabər oxuduq və hər ikimiz məktəbi qızıl medalla bitirdik. Şahmata necə idisə, dərslərimə də o cür məsuliyyətlə yanaşırdım. Yadımdadır, 16 yaşında çempion

olub qayıdanda gecə çatmışdıq rayona. Buna baxmayaraq, qardaşımdan sabah hansı dərslərin olduğunu öyrənib hazırladım. Hər zaman bu xasiyyətdə olmuşam. Heç zaman xoşlamamışam ki, kimsə mənim ölmə keçsin. Ona görə də düşündürdüm ki, yarışdan gəlmişəm, SSRİ çempionuyam, bütün Azərbaycan mənə danışıq, dərslərimi hazırlamaya bilərəm...

O zaman SSRİ çempionu olmaq elə dünya çempionu olmaq kimi hesab edilirdi. SSRİ şahmat məktəbi həm kişilər, həm də qadınlar arasında dünyanın ən güclüsü idi. Buna baxmayaraq, son sinfə qədər çalışmışam ki, şahmata görə mənə hansısa bir qiymət verəsinlər, özlərimə də bəyənmişəm ki, şahmatda buna nail olum...

Jurnalistikani seçdim, amma...

- Məktəbi bitirən il dünya çempionatına getməli idim və bu qəbul imtahanları ilə üst-üstə düşürdü. Buna görə də artıq seçim edib getməli idim. Mən də şahmat aləmində olduğum üçün federasiyadan yığıldılar və məsuliyyətli bir qərar verməyə çalışdılar ki, şahmata mane olmasın. Öz arzum hüquqşünas olmaq idi. Nənam kitabxanaçı idi və lap kiçik yaşlarımdan onun evə gətirdiyi hüquq kitablarını oxuyaraq oxuyaraq mənə bu sahəyə istək yaranmışdı. Amma o zaman məktəbi bitirib birbaşa bu sahəyə gəlmək olmazdı, ən azı iki il stajın olmalı idi. Ona görə də biz jurnalistikanın üstündə dayandıq. Amma özümde jurnalist qabiliyyəti görmürdüm. Mənə belə inandırıldı ki, gələcəkə idman jurnalisti ola bilərəm və hər iki sahəni birlikdə apara bilərəm. Belə də etdim və jurnalistikani qırmızı diplomla bitirdim. Amma hüquqşünas olmaq arzusu da ürəyimdə qalırdı. Ona görə də ikinci təhsil olaraq oranı da bitirdim...

2000-ci ildə isə Milli Məclisə deputat seçildim. Çalışırdım ki orada da səssiz qalmayım, müəyyən fəaliyyətlərim oldu. Amma indi düşündürəm ki, bugünkü təcrübəm ilə, hansı ki, 10 ilə yaxındır ailə, qadın, uşaq məsələlərinə ən incəliyyə qədər bələdəm, bu istiqamətdə Milli Məclisdə daha fərqli fəaliyyət göstərərdim...

Hələ də elə qadınlar var ki, öz hüquqlarını bilmirlər

- Hazırda çalışdığım sahə xüsusilə bu gün ən vacib, həssas istiqamətlərdən biridir. Bizim hər sözumüz, fikrimiz, fəaliyyətimiz həmin istiqaməti dəyişdirə bilər. Çalışırıq ki, insanları zamana və milli dəyərlərə uyğun olaraq düz yola yönləndirə bilək.

Aynur Sofiyeva

Aynur Sofiyeva 19 iyul 1970-ci ildə Qax şəhərində anadan olub. 1977-ci ildə Qax şəhərindəki 1 nömrli məktəbin ikinci (birbaşa) sinfinə daxil olub, 1986-cı ildə həmin məktəbi qızıl medalla bitirib.

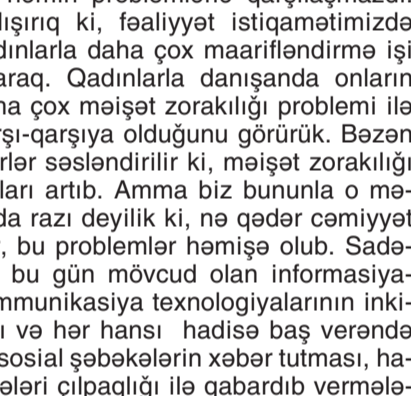
1986-cı ildə Bakı Dövlət Universitetinin jurnalistika fakültəsinə qəbul olub. 1991-ci ildə ali təhsilini fərqlənmə diplomu ilə başa vurub və 1997-2001-ci illərdə Bakı Dövlət Universitetində hüquqşünas ixtisası alıb.

1998-2000-ci illərdə Azərbaycan Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi nazirliyində aparıcı, daha sonra baş hüquq məsləhətçisi vəzifələrində çalışıb. İkinci çağırış Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin deputatı olub. 1974-cü ildən idmanın şahmat növü ilə məşğul olur. 6 yaşında gənclər arasında rayon çempionu, 14 yaşında qızlar arasında, 15 yaşında qadınlar arasında Azərbaycan

Bu gün Azərbaycan qadını fəaldır. Fərqi yoxdur, şəhərdədir, yoxsa uzaq rayonun ən ucaq kəndində. Bunun əsasında dövlətin siyasəti, formalaşmış qanunvericilik bazası durur. Bu gün cəmiyyətdə qadınlarımızın öz potensialını, bacarığını göstərməsi üçün bütün imkanlar var. Sadəcə, bu imkanlardan istifadə etmək lazımdır ki, bu gün Azərbaycan qadını buna nail ola bilsin. İnkisafın əsas göstəricisi olan statistik rəqəmlər təsdiqləyir ki, bütün sahələrdə, hətta qeyri-ənənəvi sahələrdə də qadınlarımızın irəliləyişi var. Amma hər bir cəmiyyətdə olduğu kimi, bizdə də müəyyən problemlər var. Hələ də elə qadınlar var ki, öz hüquqlarını bilmirlər. Məsələn, onlar bizi müraciət edəndə görürük ki, əgər o, öz hüququnu bilsəydi, həmin problemləri qarşılamazdı. Çalışırıq ki, fəaliyyət istiqamətimizdə qadınlarla daha çox maarifləndirmə işi aparacağıq. Qadınlarla danışıqda onların daha çox məişət zərəkətliyi problemi ilə qarşı-qarşıya olduğunu görürük. Bəzən fikirlər səsləndirilir ki, məişət zərəkətliyi halları artıb. Amma biz bununla o mənada razı deyilik ki, nə qədər cəmiyyət var, bu problemlər həmişə olub. Sadəcə, bu gün mövcud olan informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının inkişafı və hər hansı hadisə baş verəndə ilk sosial şəbəkələrin xəbər tutması, hadisələri çılpaqlığı ilə qabardıb vermələri cəmiyyətdə eks təsir göstərir. Məsələn, elə intihar halları ilə bağlı arasırdır sosial şəbəkələrdə, mətbuata həddindən çox informasiya gedəndə təsirlənənlər və bu yola elə atılanlar çoxalır...

Bu gün sosial şəbəkələrdə ziyalı insanların sözü vacibdir, sağlamlar düşünənlər irəli sürülməlidir...
- Bilirik ki, bu gün sosial şəbəkələrin başında müəyyən mənfəi qüvvələr durur ki, onlar uşaqları, gəncləri məhz həmin istiqamətə yönləndirirlər. Bu gün biz övladımıza sosial immunitet yaratmasaq, o, cəmiyyətdə yanlış mövqə tutacaq. Hazırda mən sosial şəbəkədə yoxam, amma müəyyən məsələlər ətrafında olan müzakirələr göstərir ki, burada fikrimizi bildirməliyik. Bu gün sosial şəbəkələr insanların fikir istiqamətini dəyişdirə bilər. Ona görə burada ziyalı insanların sözü vacibdir, sağlamlar düşünənlər irəli sürülməlidir. Təbii ki, indi də sosial şəbəkələrdə ziyalılarımızın münasibət bildirir, amma daha da fəal olmalıyıq. Bizim gənclik dövrümüzə internet ekzotik bir vasitə kimi qəbul olunurdu. Amma internetdə sürətli inkişaf baş verdikdən sonra bu sürətli keçidlə ayaqlaşma bilmədik, onun gərisində qaldıq və düzgün adaptasiya keçə bilmədik. Bax, bizim bugünkü problemlərimizdən biri də budur və düşündürəm ki, ziyalılar bu istiqamətdə də fəallaşmalıdırlar...

Atdığı addımın uğurlu olması üçün uzağı görmək vacibdir

Bəzən valideynlər uşağa olan sevgi ilə təminatını səhv salırlar

- Sadəcə ailənin övladını, anam müəllimə olub, atam mühəndis. Amma onlar atdığı bütün addımlarda hər zaman mənə dəstək olublar. Ailədə uşaqların valideynlərin dəstəyinə böyük ehtiyacı var. Mən özüm də bu sahə ilə məşğul oluram. Bəzən görürük ki, ailədə valideyn-uşaq münasibətləri düzgün qurulmur, o da gətirib müəyyən fəciyətlərə çıxarıq, bu bizi çox ağrıdır. Bizim dövrümüzə də valideynlər çalışırdılar ki, uşaqları hətərəfli inkişaf etsin. Musiqiyə, kitabxanalarla aparırdılar. Biz, uşaqlar öz aramızda yarışırırdıq ki, kimin evində daha zəngin kitabxana var, kim daha çox kitab oxuyub. Uşağın tərbiyəsinə yanaşma fərqli idi.

Düzdür, indi də belə ailələrimiz çoxdur. Amma əksi olanlar da var və buna görə təəssüf edirəm. Çünki bu gün imkanlar daha çoxdur. Hər bir bölgədə uşağın inkişafı üçün mərkəzlər də, əyləncə yerləri də var. Amma təəssüflər olsun ki, təhlil edəndə görürük ki, valideynlər özlərini əziyyət vermək istəmirlər. Bu maddi vəziyyətdə də bağlı deyil. Ən imkanlı ailələrdə də tez-tez rast gəlirik ki, uşağı ən bahalı məktəblərə oxutmaq, yaxşı geyindirmək, telefon və s. ilə təmin etməklə ona sevgi verdiklərini düşünürlər. Bəzən valideynlər uşağa olan sevgi ilə onun təminatını səhv salırlar. Bu gün ailələrdə ən böyük problemlərdən biri ünsiyyətin olmamasıdır. Düzdür, hər kəsin işi, problemləri var, amma ən azından bir masa arxasında oturaraq uşağın iç dünyası ilə tanış olmaq, ona istiqamət vermək olar. Təəssüf ki, bu gün çox böyük bir kütlədə yoxdur. Bu zaman uşağın ondan yaranan sualların cavabını sosial şəbəkələrdə axtarmağa başlayır...

Bu gün sosial şəbəkələrdə ziyalı insanların sözü vacibdir, sağlamlar düşünənlər irəli sürülməlidir...
- Bilirik ki, bu gün sosial şəbəkələrin başında müəyyən mənfəi qüvvələr durur ki, onlar uşaqları, gəncləri məhz həmin istiqamətə yönləndirirlər. Bu gün biz övladımıza sosial immunitet yaratmasaq, o, cəmiyyətdə yanlış mövqə tutacaq. Hazırda mən sosial şəbəkədə yoxam, amma müəyyən məsələlər ətrafında olan müzakirələr göstərir ki, burada fikrimizi bildirməliyik. Bu gün sosial şəbəkələr insanların fikir istiqamətini dəyişdirə bilər. Ona görə burada ziyalı insanların sözü vacibdir, sağlamlar düşünənlər irəli sürülməlidir. Təbii ki, indi də sosial şəbəkələrdə ziyalılarımızın münasibət bildirir, amma daha da fəal olmalıyıq. Bizim gənclik dövrümüzə internet ekzotik bir vasitə kimi qəbul olunurdu. Amma internetdə sürətli inkişaf baş verdikdən sonra bu sürətli keçidlə ayaqlaşma bilmədik, onun gərisində qaldıq və düzgün adaptasiya keçə bilmədik. Bax, bizim bugünkü problemlərimizdən biri də budur və düşündürəm ki, ziyalılar bu istiqamətdə də fəallaşmalıdırlar...

Bu gün sosial şəbəkələrdə ziyalı insanların sözü vacibdir, sağlamlar düşünənlər irəli sürülməlidir...
- Bilirik ki, bu gün sosial şəbəkələrin başında müəyyən mənfəi qüvvələr durur ki, onlar uşaqları, gəncləri məhz həmin istiqamətə yönləndirirlər. Bu gün biz övladımıza sosial immunitet yaratmasaq, o, cəmiyyətdə yanlış mövqə tutacaq. Hazırda mən sosial şəbəkədə yoxam, amma müəyyən məsələlər ətrafında olan müzakirələr göstərir ki, burada fikrimizi bildirməliyik. Bu gün sosial şəbəkələr insanların fikir istiqamətini dəyişdirə bilər. Ona görə burada ziyalı insanların sözü vacibdir, sağlamlar düşünənlər irəli sürülməlidir. Təbii ki, indi də sosial şəbəkələrdə ziyalılarımızın münasibət bildirir, amma daha da fəal olmalıyıq. Bizim gənclik dövrümüzə internet ekzotik bir vasitə kimi qəbul olunurdu. Amma internetdə sürətli inkişaf baş verdikdən sonra bu sürətli keçidlə ayaqlaşma bilmədik, onun gərisində qaldıq və düzgün adaptasiya keçə bilmədik. Bax, bizim bugünkü problemlərimizdən biri də budur və düşündürəm ki, ziyalılar bu istiqamətdə də fəallaşmalıdırlar...

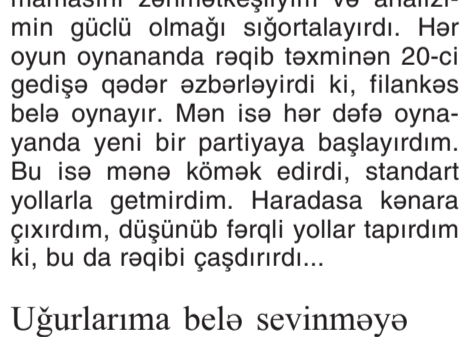
Bu gün sosial şəbəkələrdə ziyalı insanların sözü vacibdir, sağlamlar düşünənlər irəli sürülməlidir...
- Bilirik ki, bu gün sosial şəbəkələrin başında müəyyən mənfəi qüvvələr durur ki, onlar uşaqları, gəncləri məhz həmin istiqamətə yönləndirirlər. Bu gün biz övladımıza sosial immunitet yaratmasaq, o, cəmiyyətdə yanlış mövqə tutacaq. Hazırda mən sosial şəbəkədə yoxam, amma müəyyən məsələlər ətrafında olan müzakirələr göstərir ki, burada fikrimizi bildirməliyik. Bu gün sosial şəbəkələr insanların fikir istiqamətini dəyişdirə bilər. Ona görə burada ziyalı insanların sözü vacibdir, sağlamlar düşünənlər irəli sürülməlidir. Təbii ki, indi də sosial şəbəkələrdə ziyalılarımızın münasibət bildirir, amma daha da fəal olmalıyıq. Bizim gənclik dövrümüzə internet ekzotik bir vasitə kimi qəbul olunurdu. Amma internetdə sürətli inkişaf baş verdikdən sonra bu sürətli keçidlə ayaqlaşma bilmədik, onun gərisində qaldıq və düzgün adaptasiya keçə bilmədik. Bax, bizim bugünkü problemlərimizdən biri də budur və düşündürəm ki, ziyalılar bu istiqamətdə də fəallaşmalıdırlar...

Atdığı addımın uğurlu olması üçün uzağı görmək vacibdir

Bəzən valideynlər uşağa olan sevgi ilə təminatını səhv salırlar

- Sadəcə ailənin övladını, anam müəllimə olub, atam mühəndis. Amma onlar atdığı bütün addımlarda hər zaman mənə dəstək olublar. Ailədə uşaqların valideynlərin dəstəyinə böyük ehtiyacı var. Mən özüm də bu sahə ilə məşğul oluram. Bəzən görürük ki, ailədə valideyn-uşaq münasibətləri düzgün qurulmur, o da gətirib müəyyən fəciyətlərə çıxarıq, bu bizi çox ağrıdır. Bizim dövrümüzə də valideynlər çalışırdılar ki, uşaqları hətərəfli inkişaf etsin. Musiqiyə, kitabxanalarla aparırdılar. Biz, uşaqlar öz aramızda yarışırırdıq ki, kimin evində daha zəngin kitabxana var, kim daha çox kitab oxuyub. Uşağın tərbiyəsinə yanaşma fərqli idi.

Düzdür, indi də belə ailələrimiz çoxdur. Amma əksi olanlar da var və buna görə təəssüf edirəm. Çünki bu gün imkanlar daha çoxdur. Hər bir bölgədə uşağın inkişafı üçün mərkəzlər də, əyləncə yerləri də var. Amma təəssüflər olsun ki, təhlil edəndə görürük ki, valideynlər özlərini əziyyət vermək istəmirlər. Bu maddi vəziyyətdə də bağlı deyil. Ən imkanlı ailələrdə də tez-tez rast gəlirik ki, uşağı ən bahalı məktəblərə oxutmaq, yaxşı geyindirmək, telefon və s. ilə təmin etməklə ona sevgi verdiklərini düşünürlər. Bəzən valideynlər uşağa olan sevgi ilə onun təminatını səhv salırlar. Bu gün ailələrdə ən böyük problemlərdən biri ünsiyyətin olmamasıdır. Düzdür, hər kəsin işi, problemləri var, amma ən azından bir masa arxasında oturaraq uşağın iç dünyası ilə tanış olmaq, ona istiqamət vermək olar. Təəssüf ki, bu gün çox böyük bir kütlədə yoxdur. Bu zaman uşağın ondan yaranan sualların cavabını sosial şəbəkələrdə axtarmağa başlayır...

Düzdür, indi də belə ailələrimiz çoxdur. Amma əksi olanlar da var və buna görə təəssüf edirəm. Çünki bu gün imkanlar daha çoxdur. Hər bir bölgədə uşağın inkişafı üçün mərkəzlər də, əyləncə yerləri də var. Amma təəssüflər olsun ki, təhlil edəndə görürük ki, valideynlər özlərini əziyyət vermək istəmirlər. Bu maddi vəziyyətdə də bağlı deyil. Ən imkanlı ailələrdə də tez-tez rast gəlirik ki, uşağı ən bahalı məktəblərə oxutmaq, yaxşı geyindirmək, telefon və s. ilə təmin etməklə ona sevgi verdiklərini düşünürlər. Bəzən valideynlər uşağa olan sevgi ilə onun təminatını səhv salırlar. Bu gün ailələrdə ən böyük problemlərdən biri ünsiyyətin olmamasıdır. Düzdür, hər kəsin işi, problemləri var, amma ən azından bir masa arxasında oturaraq uşağın iç dünyası ilə tanış olmaq, ona istiqamət vermək olar. Təəssüf ki, bu gün çox böyük bir kütlədə yoxdur. Bu zaman uşağın ondan yaranan sualların cavabını sosial şəbəkələrdə axtarmağa başlayır...

Düzdür, indi də belə ailələrimiz çoxdur. Amma əksi olanlar da var və buna görə təəssüf edirəm. Çünki bu gün imkanlar daha çoxdur. Hər bir bölgədə uşağın inkişafı üçün mərkəzlər də, əyləncə yerləri də var. Amma təəssüflər olsun ki, təhlil edəndə görürük ki, valideynlər özlərini əziyyət vermək istəmirlər. Bu maddi vəziyyətdə də bağlı deyil. Ən imkanlı ailələrdə də tez-tez rast gəlirik ki, uşağı ən bahalı məktəblərə oxutmaq, yaxşı geyindirmək, telefon və s. ilə təmin etməklə ona sevgi verdiklərini düşünürlər. Bəzən valideynlər uşağa olan sevgi ilə onun təminatını səhv salırlar. Bu gün ailələrdə ən böyük problemlərdən biri ünsiyyətin olmamasıdır. Düzdür, hər kəsin işi, problemləri var, amma ən azından bir masa arxasında oturaraq uşağın iç dünyası ilə tanış olmaq, ona istiqamət vermək olar. Təəssüf ki, bu gün çox böyük bir kütlədə yoxdur. Bu zaman uşağın ondan yaranan sualların cavabını sosial şəbəkələrdə axtarmağa başlayır...

Düzdür, indi də belə ailələrimiz çoxdur. Amma əksi olanlar da var və buna görə təəssüf edirəm. Çünki bu gün imkanlar daha çoxdur. Hər bir bölgədə uşağın inkişafı üçün mərkəzlər də, əyləncə yerləri də var. Amma təəssüflər olsun ki, təhlil edəndə görürük ki, valideynlər özlərini əziyyət vermək istəmirlər. Bu maddi vəziyyətdə də bağlı deyil. Ən imkanlı ailələrdə də tez-tez rast gəlirik ki, uşağı ən bahalı məktəblərə oxutmaq, yaxşı geyindirmək, telefon və s. ilə təmin etməklə ona sevgi verdiklərini düşünürlər. Bəzən valideynlər uşağa olan sevgi ilə onun təminatını səhv salırlar. Bu gün ailələrdə ən böyük problemlərdən biri ünsiyyətin olmamasıdır. Düzdür, hər kəsin işi, problemləri var, amma ən azından bir masa arxasında oturaraq uşağın iç dünyası ilə tanış olmaq, ona istiqamət vermək olar. Təəssüf ki, bu gün çox böyük bir kütlədə yoxdur. Bu zaman uşağın ondan yaranan sualların cavabını sosial şəbəkələrdə axtarmağa başlayır...

Düzdür, indi də belə ailələrimiz çoxdur. Amma əksi olanlar da var və buna görə təəssüf edirəm. Çünki bu gün imkanlar daha çoxdur. Hər bir bölgədə uşağın inkişafı üçün mərkəzlər də, əyləncə yerləri də var. Amma təəssüflər olsun ki, təhlil edəndə görürük ki, valideynlər özlərini əziyyət vermək istəmirlər. Bu maddi vəziyyətdə də bağlı deyil. Ən imkanlı ailələrdə də tez-tez rast gəlirik ki, uşağı ən bahalı məktəblərə oxutmaq, yaxşı geyindirmək, telefon və s. ilə təmin etməklə ona sevgi verdiklərini düşünürlər. Bəzən valideynlər uşağa olan sevgi ilə onun təminatını səhv salırlar. Bu gün ailələrdə ən böyük problemlərdən biri ünsiyyətin olmamasıdır. Düzdür, hər kəsin işi, problemləri var, amma ən azından bir masa arxasında oturaraq uşağın iç dünyası ilə tanış olmaq, ona istiqamət vermək olar. Təəssüf ki, bu gün çox böyük bir kütlədə yoxdur. Bu zaman uşağın ondan yaranan sualların cavabını sosial şəbəkələrdə axtarmağa başlayır...

İkimiz də tanınmış idmançı idik

- 1990-91-ci illər idi. O dövrdə futbol böyük maraq var idi, xüsusilə də hamı "Neftçi" komandasına azarkeşlik edirdi. Yoldaşım Yunis Hüseynov da həmin komandanın kapitanı idi, qiyabi olaraq idmançı kimi televiziyaçı tanınırdım. Elə o zamanlarda bir dəfə futbolçu tələbə yoldaşımın yanına gəlmişdi. Biz orada tanış olduq və sonra da, yaqın ki, xasiyyətimiz, dünyagörüşümüz üst-üstə düşdü üçün bir il keçmədən ailə qurdum.

Hər ikimiz tanınmış idmançı olduğumuz üçün toyumuz hər kəs tərəfindən maraqla qarşılanmışdı...

Qəbullardan hər gün ağlayaraq çıxırdım...

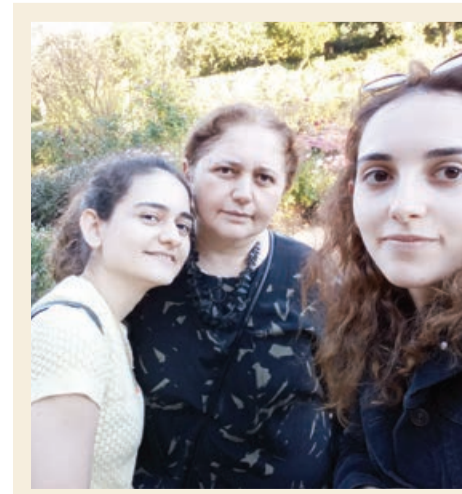
- Mən poeziyanı xoşlayıram. Bəxtiyar Vahabzadənin, Şəhriyarın özlərinin səsləndirdikləri şeirləri dinləməyi xoşlayıram və bu mənə ruhi qida verir. Ən yorğun zamanlarımda da o səs yazılarını dinləyib istirahət edirəm. Mənə elə gəlir ki, şairlər o şeiri yazanda hansı hisləri keçiriblərə, onu özəri səsləndirəndə elə həmin hislər sanki onu dinləyəndə də eynilə keçir...
Kiçik yaşlarımdan Səttar Bəhlulzadənin əsərlərini seyr etməyi xoşlayıram. O əsərlərdə vətəne vurğunluq görürəm...
Düzdür, zamanım olmur, amma vaxt tapan kimi ölkəmizdə və xaricdə sərgilərə getməyə çalışıram.

Çox duyğulu insanam. Yadımdadır ki, komitədə fəaliyyətə başlayanda qəbullardan hər gün ağlayaraq çıxırdım. Sonra özüme təlqin etməyə çalışdım ki, o insanların qarşısında həmin emosiyaları göstərmək düzgün deyil! Amma bəzən onlar özləri, övladları ilə bağlı elə problemlərə gəlirlər ki, onu hall etmək mümkün deyil. Tutaq ki hansısa sağalmaz xəstəliyi var, ona heç nə ilə kömək edə bilmirsən, dərindən şərikinə ola bilmirsen, nə desən, nə söyləsən faydasızdır. Bax o məqamda o ağırını-acını hiss etməmək mümkün deyil...

Hər məğlubiyyətin arxasınca qələbələr gəldiyini bilsəm də...

- 1990-cı il idi. Azərbaycanda kaos hökm sürürdü, nəinki şahmat, hətta Azərbaycan özü belə məhv olmaq təhlükəsi ilə üz-üzə idi. O dövrdə cəhdlərim olurdu ki, tumirlərə gedim. Amma idmançılar yaxşı bilərlər ki, ildə bir turnir ilə formada qalmaq mümkün deyil. O zaman bu çətinliklər mənə şahmatdan küsdürdü.

Amma 1993-cü ildə ulu öndər Heydər Əliyev hakimiyyətə qayıdıqdan sonra hər bir sahə kimi, idmana da böyük qayğı göstərdi. Yadımdadır, 1994-cü ildə ulu öndər biz gəncləri qəbul etmişdi, problemlərə maraqlanmış, fikirlərimizi öyrənmişdi. Həmin görüşdən sonra gözləmədiyimiz anda televiziya da eşitdik ki, Heydər Əliyev bir neçə idmançı, o cümlədən mənə "Tərəqqi" medalı ilə təltif edib. Bu isə böyük şərəf idi mənəm üçün. Düşündürdüm ki, bundan sonra fəaliyyətimə daha da güclən-

dirməliyəm. Həmin dövrdə imkanlar da yaradıldı, amma mən o dediyim zirvə dövründən təxminən 4-5 il keçmişdi. Yarışlara gedirdim, lakin məğlubiyyətlə üzələndə bunu qəbul edə bilmirdim. Hər zaman turniri birinciliklə bitirən şahmatçı haradasa ortalarda, yaxud bir az yuxarıda olmaqla bənaş bilməzdi. Amma bu labüdü idi, olmalı idi, çünki o formanı yığmaq üçün müəyyən illər lazımdır. Buna görə də yavaş-yavaş geri çəkilməyə başladım. Belkə də bu, mənim qələbə ilə bağlı əqoistliyimdən irəli gəlirdi. Halbuki bildirdim ki, hər bir məğlubiyyətin arxasınca mütləq qələbələr gəlir...

Elə buna görə də qızların şahmatla məşğul olmasına razı olmadım. Belkə də onlarda bu istiqamətdə hansısa bir istedad var idi, amma mən şahmatdan küsdüyüm üçün onları tamamilə təhsilə yönəltirdim. Bu addımı atmaq düz edib etmədiyimi isə bilmərəm...

İndi mənim evimdə şahmat yoxdur...

- Ən son qazandığım medal gümüş oldu. Tədrisən şahmatla aramda masa-fə yarırdı və indi də o uçurum qalmaqdadır...

Amma buynumda o borc qaldı. Ölkənin ən çətin zamanlarında dəstək göstərmişdilər, inanmışdılar, təltif etmişdilər, amma mən özümlə bir daha şahmatda göstərə bilmirdim...

Ulu öndərlə son görüşümüz 2002-ci ildə oldu. Heydər Əliyev tədbirlərdən sonra insanlarla görüşməyi, fikirlərini öyrənməyi xoşlayırdı. Həmin gün də Şahidlar Xiyabanını ziyarət edəndən sonra adətə üzrə gəlib insan-

larla görüşdü, söhbət etdi. Bir də gördüm ki, uzaqdan mənə tərəf gəlir. O cür dünyəvi şöhrətli, idealım olan bir insan şəxsən mənə gəlməmişdi. O zaman dediyi söz heç yadımdan çıxmırdı. Sonra yarımdakı Svetlana xanımın da görüşüb dedim ki, "bu mənim keçmiş kadromdur, bu da gənc kadrom..."

Bax buna görə özümə razı deyiləm. Belə bir şəxsiyyətin mənə verdiyi qiymət, etimadı doğrulda bilmədim. Onun mənəndə uduşdu, gözələydi o nəticəni Azərbaycanca gətirə bilmədim...

Bilirsiniz, indi mənim evimdə şahmat yoxdur. Şahmat uşaqlığımdan dostu idi, amma ondan uzaq düşdüm...

Kaş ki, özümde güc tapardım, fərqi yox idi ki, arada 3 il itirmişdim. Məğlubiyyətə qarşı bir az dözümlü olaydı...
Hayatımda "kaş ki" dediyim məqam yalnız şahmatla bağlıdır, başqa hər şey necə düşmüşsənsə, elə də davam edir...

Bu, Aynur Sofiyeva idi. Hər zaman məsuliyyətlə, özünə qarşı tələbkar, səmimi, sadə və təvazökar Aynur Sofiyeva...
Hayatı boyu şahmat, şöhrət, ad-san xüsusilə bir əhəmiyyət kəsb etməyib onun üçün...

Öz təbircinə desək, həmişə başım aşağı salıb, üzərində olan məsuliyyəti həyata keçirməyə çalışıb: "Heç zaman və